

Magyar filmek a plovdivi fesztiválon

Öt magyar alkotást mutatnak be a június 22. és 27. között Plovdivban sorra kerülő vadászati, halászati és környezetvédelmi témájú nemzetközi rövidfilmfesztiválon.

Bodrossy Félixnek két filmjét vetítik. Az utolsó pákás című rövidfilm a hajdani pákások, mocsári halgömb emberek életével, munkájával ismerteti meg a nézőket. Az albérli című cinkés című alkotás két fészkesodú és lakói — egy szencinkepár és egy kékcinkkepár — története.

Hárs Mihály Tavaszról tavaszig című kisfilmje az évszakok változásának a

növény- és állatvilágra gyakorolt hatását mutatja be. Két kincsünk — a hévízi gyógyvíz és a bauxitvagyon, e két egymástól látszólag független világ — összefüggését vizsgálja az Életkora: kétmillió év című filmben Zöldi István és Szabó Árpád.

Búcsú címmel a Szigetközről készített filmet Lakatos Iván. A Duna mellett kétezer hektáros terület viz alá került a vízmű építése miatt. Az alkotás a vízre épült természettől, gazdag madár- és állatvilágtól, népszokástól vesz búcsút.

Szakemberek — négy megyének

Dél-Magyarország több megyéjében — így Baranyában, Tolnában, Somogyban és Bács-Kiskunban kevés a középfokú végzettségű autóforgalmi szakember, ezért a pécsi tanács művelődésügyi osztályának és a Volán 12-es vállalatának kezdeményezésére autóforgalmi szakközépiskolai oktatás szervezéséről határozott a Baranya megyei tanács. Az új feladattal a pécsi Ziperovszky Károly Ipari Szakközépiskolát bízták meg.

A szakmai oktatásba a pécsi közlekedési vállalat legképzettebb dolgozóit kapcsolódnak be. Az ősszel indul első osztály hallgatóinak fele baranyai.

Állás keresetetik

Ezekben a hetekben drukkol a fél ország. Ki azért, hogy felvegyék a gyerekét (óvodába, általános, közép- és felsőiskolába); ki meg azért, hogy olyan munkához jusson, amilyenre a diplomája, tanult szakmája jogosítja. A drukk mintha évről évre nagyobb lenne.

Bár a dolgok szétválaszthatatlanok (egyesek szerint a gyerek jövődjé, felnőtt sorsa már az óvodában meghatározódik, hiszen a „szakosodás” már ott indul; vagy még előbb, amikor kiderül, hogy „hátrányos helyzetbe” született-e bele a szegény, avagy nem), mégis foglalkozunk most csak a pályakezdekők ügyével. Azért is, mert — mint köztudomású — az idén új rendszer, újszerű pályázati szisztéma alapján találnak — vagy nem találnak — munkahelyre.

1.

„Új?” — mosolyog keservesen a pályázatokkal foglalkozó egyetemi adjunktus. „Ugyanolyan zavarodottság uralkodik, mint eddig, a lényeges problémák megmaradtak, a legfőbb úr a káosz, az áttekinthetelenség és a protekció.”

Kemény szavak. Emlékszem, áprilisban imponáló magabiztossággal beszéltek minisztériumi tisztviselők az új pályázati rendszerről, mindvann, nincs ember, aki — mindent mérlegelve — ennél jobbat tudna kitalálni. Nos, lehetséges. Hiszen kétségtelenül jósándék munkált azokban is, akik az úgynevezett irányított elhelyezkedés rendszerét bevezették. Pontosabban: a társadalmi érdek szemmel tartása. Mert azt akarták például, hogy jusson orvos, pedagógus a kis településekre is, vállalják a fiatalok a rosszabb életkörülményeket is, ha egyszer „hivatástudatosak”. S ha már (még) nincs közpénzünk arra, hogy az azonos értékű (egyfiformán drága) diplomákat nagyjából azonos feltételek között használhassák tulajdonosaik. Jó szándék ide vagy oda, a hároméves „röghözkötöttséget” (a pályakezdekők csak engedéllyel, kellően indokolt esetben változtathattak állást) kívánó pályázati rendszer 3 évig tartó vergődés után — megbukott. Az idei újtásokkal megint jósándékúan, kiiktatták a régi szisztéma néhány bürokratikus és mosolygótásra gyermekelőírását. Hogy ezzel megoldották-e a frissen végzett szakemberek társadalmi szükségletek szerinti „elosztását”? A területenként arányosabb elhelyezkedést? Hogy jobban érvényesíthető-e a pályakezdekők egyéni érdekei?

A kérdőjeleket (az itt soraközöknél egyébként jóval több van a valóságban!) egyelőre senki sem tudja feloldani.

2.

A végzősök gondolatai más végényokon haladnak. Például: ha a társadalom áldozott arra (nem is keveset), hogy megtanuljam a szakmámat, miért akadályozza, hogy megtérüljön a befektetésem? Miért menjek az isten háta mögé, harmadrangú szakközépiskolába a jeles diplomámmal? Ráadásul alberletbe, amikor itthon, a nagyvárosban, egyetemi tanulmányaim színhelyén a szüleimnél lakhatnék, együtt még egyetemista feleségemmel?

A szegediek és a környékiek problémái úgyszólván megoldhatatlanok. A szakember-ellátottság évek óta teljes, vagy csaknem az. Az itteni felsőoktatási intézményekben frissen végzett helybeliek rendre vidékre kényszerülnek, vagy „pályaelhagyókká” válnak, vagy kreatív állásokért brusztolnak. Az új pályázati rendszer előírja, hogy a megyei művelődésügyi osztályok teljes körű nyilvántartást vezessenek például a pedagógus álláshelyekről, valamennyi üres állást hirdessék meg, sőt, saját hatáskörükben intézkedjenek a szükséges új helyek megteremtéséről. Akar tanulócso-

3.

Ebből is következik, hogy olyan pályázati rendszer, amely minden egyes pályakezde érdekeinek megfelelne — egyszerűen lehetetlen a kialakítani. Az is bizonyos viszont, hogy valamilyen szervezetszükség, szabályozottság szükséges. Ez a mostani alkalmasnak látszik arra, hogy bizonyos tájékoztatást kapjanak az új szakemberek az elhelyezkedési lehetőségekről, az irányító szervek (tanácsok, minisztériumok) pedig a szakember-ellátottság mértékéről és lehetőségeiről. De nyilvánvalóan nem oldódik meg számos egyéni és társadalmi gond. S minthogy a felvételi rendszer a pályázattól teljesen független mechanizmus — ez a viszonylag nagyobb tájékozottság sem segíthet a társadalmi szakember-szükséglet jobb megtervezésében, azaz felsőoktatási képzési rendszerünk minden bizonynyal legnagyobb gondjában. Sulyk Erzsébet

Közösen könnyebb

Átadás előtt az úttörők vízitelepe

Borús volt ugyan az ég, de nem igazi esőfelhőkötől, s így csak olyan ieszttetésnek tűnt, mikor az esőről isszót ejtettünk néhány napja. Tiszta-parti beszélgetésünkön. A városi tanács főelőadóival, Joó Antallal látogattunk a régi csónakház szomszédságában, egy másikat, egy újat megnézni. Elkészült ugyanis a szegedi úttörők vízitelepe, az utolsó simításokat végzik az épületen és környékén. A városi tanács művelődésügyi osztálya, a Hazafias Népfőnt szegedi városi bizottságával közösen, még 1976-ban tett először lépéseket. Sokat esett közben az eső, a Tisza is lónéhányszor kiöntött azóta, hogy csak a természet teremtette akadályokra hivatkozunk. Két évvel ezelőtt, a városi pártbizottság, a Hazafias Népfőnt, a városi KISZ-bizottság, az úttörő-előnköz bizottságot alakított, mert a természeti akadályok mellett más problémák is hátráltatták a tervek megvalósítását. A Tanácsai Építőipari Vállalat 1979 nyarán kapott megbízást a tervek kivitelezésére.

Mostani látogatásunkkor, az átadás előtt néhány nappal, a Kőolajkutató Vállalat Münnich Ferenc szocialista

brigádját, s az ATIVIZIG dolgozóit találtuk serénu munka közepette. Az olajos szakma értői seprővel lapátal, csakánnyal rendezették a vízparthoz vezető utat. Fehér János brigádtartól tudtuk meg, szívesen jöttek ide, társadalmi munkában dolgozni, nem is először. A tanácsnak nincs sok pénze, össze kell fogni a querekekért, hiszen itt a nyár.

Közben az ATIVIZIG-esek újabb lépcsőfokkal készültek el. Kaptak előre öntött lépcsősort, azt csak bele — fektetik a parton kiásott földvályúba, s kész. Inkább keverik a sódert — mondták —, ez a nagy darab betonlépcső megcsúszhat. Veszélyes. Berta József ösz hájú ácsmester a vizáknak területére éppen „takarót” készített. Oda se nézett, tudta, hova nyúljon a sódert. Kaplacsért, fűrészt.

— Volt már benne? — kérdezte, s fejelével intett a kétszintes csónakház felé. — Olyan otthonos, nem? Itt dolgoztunk pár hónapja a körgáton, már akkor láttam, lenn a parton készülő valami. Nem gondoltam, hogy én is részese leszek. Majd ha születnek unokáim, jó lesz nekik.

A szegedi vállalatok dolgozóit, szocialista brigádjait, 3 millió forinttal járultak hozzá a vízitelep megvalósításához. Szakértelmükkel, s ahogy Fehér János fogalmazott, szívvel. Az AGROBER tervezői, műszaki ellenőrei három éven keresztül kísérték figyelemmel az építkezést, amelyet terveik alapján kezdtek. Az épület szerelési hegesztési munkálataiban részt vettek a Szegedi Vas-és Fémipari Szövetkezet, a MAHART Hajójavító tápei üze, a Nagyalöldi Kőolaj és Földgáztermelő Vállalat helyi üze, a Hídépítő Vállalat, valamint a DELÉP dolgozó. A Dél-alföldi Erdő-és Fafeldolgozó Gazdaság a csónakházhoz szükséges faanyagot biztosította. Az Ikarus karosszéria- és járműgyár szegedi gyára a nyílászáró szerkezetek beszerelésével segítette. A HODGER szegedi kiskundorozsmai gyáregysége az épülethez tartozó vasszerkezeti munkákat vállalta.

Az épület elkészült ugyan, e példamutató összefogás eredményeként, de akad még tennivaló bőven. A vízitelep környékének csinosítása, szépítése — a tulajdonosokra, az úttörőkre és a KISZ-esekre vár. M. E.

Tükör Szegedről

Bárdos Pál: A második évtized

Ha az író úgy dönt, hogy saját életének eseményeit kronologikusan, a valóságos tények leplezetlen mérlegelésével, azokat szigorúan egymás után sorakoztatva, az egyéni élményeket az általános társadalmi-emberi tanulságokkal ama bizonyos dialektikus egység jegyében közreadja — egyértelműen hihetjük: memoár áll előtünk. Bárdos Pál a Szegedről elszármazott író első, logikailag is „passzoló” című (Az első évtized) kötetét írta tovább, s regénynek nevezi művét. Holott legfőbb kizárólag önéletrajzi elemekkel operáló, esszéisztikus prózának minősíthető A második évtized. S még mielőtt az öncélú esztétizálás bűnébe esnék a recenziós, siet kijelenteni: azért fontos Bárdos könyvének műfaji definíciója, mert ez a 800 oldalas kor- és emberkép egész tartalma nem vonatkoztatható el az önvalómásnak, mint fokozott mértékben vizsgálható emberi teljesítménynek ténvétől.

Vitaközösre, ellentmondásra ingerlő könyv. Bárdos Pál írásából Szeged úgy tűnik élénk a negyvenes évek második és az ötvenes évek első felében — helyenként megragadó erővel és szuggesztivitással, helyenként (nem lévén mentes némi narcisztikus attitűdtől) a személyes sors szövetébe burkoltan kissé önkényesen

és (természetesen) érdekek által meghatározottan. Ami A második évtized legnagyobb erénye: az eszmélkedésvizsgálat, az ösztintekre való törekvés itt-ott elsőprő erejű, végső soron azonban mindvégig lebilincselő jelenléte. A zsidó származásból következő bonnyolult érzélmény-társadalmi problematika kendőzetlen, az obiek-tív követelményeknek szinté akaratlanul eleget tevő meglete fontos információkat nyújt, akárcsak az egyes társadalmi jelenségek, események — ÁVH, 1956 ősze Szegeden — részletes taglalása.

Sajátos kép a Bárdos Pálé: A második évtized helyenkénti túlrtsága és a memoáriróadalomban megszokott, jóformán elkerülhetetlen, néha túlzó öngazolás, kényszerre olyan tükört tár elénk, ami ma éppen Szegeden is roppant fontos lehet. Tisztán kell látnunk ugyanis, hogy a város közelmúltbeli történéseinek elemei egyetlen ember megélt élményeinek szűrőjén is milyen szervesen kapcsolódnak a mai Szeged eszméletársadalmi arculatához, az egyetemtől a helyi értelmiségén át a fejlődés jelenlegi állapotáig.

Nem kritika, sokkal inkább megfontolt, higgadt ajánlás illeti e könyvet: lényeges adalékokkal szolgál Szeged és természetesen

Magyarország történetének bizonyos neurálgikus pontjaihoz, jelenségekhez, társadalmi rétegekhez csakúgy, mint visszaemlékezésekben egyre inkább bővelkedő korunk lélektanához, röntgenképéhez. Figyelme-sen olvasni tudóknak ajánlható tehát, elsősorban. (Szépirodalmi, 1981.)

Domonkos László

Elhunyt Nemes József

Fájdalommal közöljük, hogy Nemes József elvtárs, a Szegedi Fodrász Vállalat igazgatója 58 éves korában elhunyt. Nemes József munkásszülő gyermekeként 14 éves korában kezdett dolgozni. 1945-től tagja a kommunista pártnak. A felszabadulást követően a megalkult demokratikus rendőrségnél, majd a karhatalomnál teljesített szolgálatot. 1953-tól a Szegedi Fodrász Vállalat igazgatója. Munkásörként, tanácstagként, MSZMP alapszervezete Tanácsai Szolgálató és Kommunális Vállalatok Bizottsága gazdaságpolitikai bizottságának tagjaként, a szegedi Tanács Vadászársaság elnökeként, majd vadászmesterként és más társadalmi szervek tagjaként

végezte példamutóan több évtizeden keresztül felelős társadalmi megbízatásait. Környezete, munkatársai szerénysége közvetlen modora, segítőkész emberi magatartása alapján becsülték. Kiemelkedő, lelkiismeretes, szakmai, társadalmi, közéleti munkájának elismeréseként a Munka Erdőrend arany fokozata, a Felszabadulási Jubileumi Emlékérem, s több más kitüntetésben részesült.

Nemes József elvtársat a Szegedi Fodrász Vállalat saját halottjának tekintti. Temetése 1981. június 24-én, szegedi 12 órakor lesz a szegedi Belyárosi temető ravatalozójából.

Szeged megyei Városi Tanács V. B. Ipari Osztály Szegedi Fodrász Vállalat

Hétköznapiok Az ész trónfosztása

Arkot ásnak a házuk közelében. 15 éves közműrendszert újítanak fel. Nem téma, megszokott dolog. Semmi sem tart örökké.

A munkások a 8 órától aligha dolgoznak többet háromnál. Hol a padon üldögélnék, hol az árok partján. Ez sem érdekes, futja a költségvetésből. Megszoktuk már.

Az sem háborít föl, hogy közterületen pálinkát isznak. Régi, jól ismert védkezés: mindenki iszik. Aki irodában dolgozik, az irodában iszik. Aki közterületen dolgozik, ott iszik. Ez sem rosszabb a másiktól, csak szem előtt van.

Abban, hogy valaki nyakaja a pálinkát, még van némi ráció. Azért issza, mert szereti. Abban is, hogy valaki munkaidőben az árokban üldögél, azért üldögél, mert nem szeret dolgozni. Arra azonban mind ez ideig nem találm magyarázatot, mi értelmese az üres üveget a játszótéri fák tövében vagy a homokozó betonkaváján szilánkokra törni?

Szövő utca

A Szövő utcába tilos behajtani, mindkét végéről. A Szövő utca Ujszegeden van, párhuzamos az éppen lezárt Bérkert utcával. Vajon miért kerültek oda a tiltó táblák?

Mindenfélére gondol az ember. Talán, mert a Szövő utca kockaköves, és ki-mélni akarják a járműveket. De hát aki nem félti a saját kocsiját, az miért ne rázódna a kockakövön? Az is lehet persze, hogy az elegáns kertvárosi utcában a szövő nyugalmat

védi a táblák. Miért is ne? (Lehet, hogy erre utal az utca neve: miként a régi szegedi halászkor a Sajka vagy a Maros utcában laktak, úgy a Szövő utca szövő és szövőnök otthona.) Hazajönnek fáradtan az éjszakai műszak után, ne zavarja álmukat a robogó járművek zaja. Ha így lenne, milyen szép is lenne! Bizonyítana, példamutóan érvényesül a munkástömegek növekvő beleszólási joga.

T. I.